

Средно училище „ Васил Левски ” – гр. Хасково

Съгласувал:

/ЗДУД: Елена Карабойдева/

Утвърждавам:.....

/ Директор: Милена Михайлова /

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – 7 „а,б,г” клас
ЗА ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ (РАЗШИРЕНА ПОДГОТОВКА)

Хорариум часове: 36 седмици x 1 час седмично = 36 часа годишно
за учебната 2023/2024г.

Изготвил:

/Надя Ангелова/

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

В избираемите учебни часове по български език и литература в VII клас на прогимназиалния етап продължава овладяването на базисни знания, умения и отношения, предпоставка за запознаване на учениците със системата на съвременния български книжовен език и за развиване на тяхната комуникативна компетентност. Обучението по литература в VII клас е насочено към овладяване на диференцирани знания, умения и отношения, свързани с литературата и с изграждането на литературни и социокултурни компетентности на ученика. Във връзка с развиване на социокултурните компетентности учебната програма представя теми и дейности, насочени към овладяване на умения да се извлича и да се подбира информация от медийни и от художествени текстове (на хартиен и на електронен носител) за изпълняване на комуникативни задачи. По отношение на развиваните езикови компетентности учебната програма предлага възможност на учениците да възприемат и да създават различни текстове. Формиране на умения за тълкуване на текстове.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И ОТНОШЕНИЯ
Социокултурни компетентности	Разпознава текстовете според сферата на общуване. Търси, извлича и подбира информация от различни видове текст и от различни информационни източници. Идентифицира интерпретирани в литературни текстове проблеми и конфликти. Разпознава по откъс от изучено произведение неговия автор. Изразява твърдения и се аргументира
Езикови компетентности	Познава и прилага книжовните езикови правила. Открива и редактира грешки. Разпознава особеностите на медийния и художествения текст. Използва и разпознава различните видове местоимения и причастия
Литературни компетентности	Разпознава и обяснява функциите на структурните елементи на разказа и тълкува изучавани разкази съобразно конкретните проявления на жанра Познава понятията композиция, лирически говорител и лирически герой Тълкува проявленията на различните жанрове
Комуникативни компетентности	Слушане Умее да изслушва мнения и да участва в дискусия Четене Разбира смисъла на познат и непознат текст при четене Говорене Участва в дискусия, умее да оспори мнение, различно от своето Спазва правилата на книжовния изговор Създава в устна форма изказване, преразказ и отговор на нравствен въпрос Писане Спазва книжовните правила Редактира текст Създава в писмена форма: - анотация

	-отговор на нравствен въпрос - трансформиращ преразказ
--	---

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

ТЕМИ	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Извличане и обработване на информация от медиен текст	Търси, извлича, подбира, анализира, синтезира информация от различни медийни текстове (на хартиен и на електронен носител) при изпълнение на определена комуникативна задача.	
Художествен текст	Търси, извлича, подбира, анализира информация от художествен текст (на хартиен и на електронен носител) за изпълнение на определена комуникативна задача.	
Звукови промени в думата	Обяснява случаи на несъответствие между изговор и правопис. Изговаря и пише домашни и чужди думи според правоговорните и правописните правила. Правилно изговаря и пише думи от терминологичната лексика.	
Наклонение на глагола	Познава спецификата на наклонението като начин за изразяване на отношение на говорещото лице към глаголното действие. Разпознава и правилно образува форми на изявително наклонение, на условно наклонение и на повелително наклонение. Умее да използва изразните възможности на видовете наклонения в текст според целта на общуване	наклонение на глагола изявително наклонение условно наклонение повелително наклонение
Преизказни глаголни форми	Разпознава преизказни глаголни форми в текст. Уместно употребява преизказни глаголни форми в зависимост от ситуацията на общуване.	
Съставно сказуемо	Разпознава съставно сказуемо в изречение. Правилно образува и използва съставно сказуемо в речевата практика	
Обособени части в простото изречение	Разпознава обособени части в изречението.	обособени части

	<p>Познава синонимни варианти на обособените части; правилно и целесъобразно ги използва в речевата практика.</p> <p>Прилага пунктуационните правила при употреба на обособени части.</p>	
Сложно съставно изречение	<p>Разпознава подчинителни връзки в сложното изречение.</p> <p>Разпознава сложно съставно изречение.</p>	подчинителна връзка сложно съставно изречение
Редактиране на текст	<p>Познава и използва различни начини за редактиране на текст, за да постигне правилност и уместност на изказа.</p> <p>Спазва изучените книжовни езикови правила.</p>	
Отговор на нравствен въпрос	<p>Създава текст, в който тълкува, коментира, анализира същността на нравствен въпрос, за да аргументира собствена позиция във връзка с проблема.</p> <p>Съставя план на текста.</p> <p>Построява логически съчинението, като използва езикови средства, подходящи за целите на общуването.</p> <p>Спазва изучените книжовни езикови правила.</p>	
Анотация	<p>Извлича, осмисля, анализира информация от анотация с оглед на конкретна комуникативна задача.</p> <p>Познава същността на анотацията като вид текст.</p> <p>Умее да създава анотация на книга, филм, представление и др. (включително и в електронна форма).</p> <p>Спазва изучените книжовни езикови правила.</p>	анотация
„Стани, стани, юнак балкански“ и „Вятър ечи, Балкан стене“ (Д. Чинтулов)	<p>Различава основни ценности и норми на българина във възрожденския свят.</p> <p>Съпоставя свои ценности с ценности на българина във възрожденския свят и оценява значенията им в съответния социокултурен контекст.</p> <p>Познава значението на понятието <i>лирически говорител</i>.</p> <p>Обяснява функциите на <i>лирическия говорител</i> за изграждането на образа на света и човека в „Стани, стани, юнак балкански“ и във „Вятър ечи, Балкан стене“.</p>	лирически говорител
„На прощаване в 1868 г.“ (Хр. Ботев)	<p>Познава значението на понятието <i>лирически герой</i>.</p> <p>Различава и тълкува в „На прощаване в 1868 г.“ преживявания, настроения, състояния на героя.</p> <p>Обяснява функциите на <i>лирическия герой</i> в „На прощаване в 1868 г.“ за смисловото изграждане на текста.</p>	лирически герой

Из „Немили-недраги“ (Ив. Вазов)	<p>Познава значението на понятието <i>повест</i> и разпознава нейни жанрови характеристики, проявени в „Немили-недраги“.</p> <p>Различава и тълкува в откъсите от „Немили-недраги“ действията и развитието на героите в сюжета.</p> <p>Обяснява функциите на предметната обстановка за изграждането на образа на човека и света в откъсите от „Немили-недраги“.</p>	повест
„Една българка“ (Ив. Вазов)	<p>Познава значението на понятието <i>композиция</i>.</p> <p>Обяснява отношенията между началото и края на разказа „Една българка“ и оценява значението им за завършеността на текста.</p> <p>Обяснява значението на сюжета в разказа „Една българка“.</p> <p>Различава и тълкува в „Една българка“ действията и развитието на героите в сюжета.</p> <p>Разпознава и обяснява функциите на структурни елементи на разказа „Една българка“.</p>	композиция
„Опълченците на Шипка“ (Ив. Вазов)	<p>Познава значението на понятието <i>ода</i> и разпознава нейни жанрови характеристики, проявени в „Опълченците на Шипка“.</p> <p>Различава и тълкува в „Опълченците на Шипка“ преживявания, настроения, състояния на героя.</p> <p>Обяснява функциите на лирическия говорител за изграждането на образа на света и човека в „Опълченците на Шипка“.</p>	ода
„Българският език“ (Ив. Вазов)	<p>Идентифицира интерпретирани в „Българският език“ проблеми и конфликти, съпоставя ги със съвременността и ги свързва с лични идеи, за да обоснове своя гледна точка.</p>	
Из „До Чикаго и назад“ (Ал. Константинов) –	<p>Различава основни ценности и норми на човека в обществото.</p> <p>Съпоставя ценности на човека в обществото и оценява значенията им в съответния социокултурен контекст.</p>	
„Заточеници“ (Пейо Яворов)	<p>Познава значението на понятието <i>елегия</i> и разпознава нейни жанрови характеристики, проявени в „Заточеници“.</p> <p>Различава и тълкува в „Заточеници“ преживявания, настроения, състояния на героя.</p>	елегия

„По жицата“ (Й. Йовков)	Разпознава и обяснява функциите на структурни елементи на разказа „По жицата“ и ги тълкува съобразно конкретните проявления на жанра. Обяснява отношенията между началото и края на разказа „По жицата“ и оценява значението им за завършеността на текста.	
Описание на предметна обстановка в художествен текст	Създава в устна форма описание на предметна обстановка в художествен текст с цел да: изрази естетическата си представа за описваните елементи	
Трансформиращ преразказ	Създава в писмена форма трансформиращ преразказ от името на герой и от името на неутрален разказвач	

№ по ред	Учебна седмица по ред	Тема на урочната единица	Вид урочна единица	Очаквани резултати от обучението	Методи, използвани при съответната урочна единица	Забележка
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	1.	Начален преговор.	Преговор	Определя научния текст по негови характеристики. Използва правилно различните части на речта. Познава частите на речта и техните граматични особености.	Актуализация на знания, свързани със сферите на общуване и езиковите средства	
2	2.	Начален преговор – трансформиращ преразказ	Преговор	Създава трансформиращ преразказ на непознат текст	Актуализация на знания свързани със създаването на трансформиращ преразказ	
3	3.	Текстът в масовата комуникация. Информационна бележка	Нови знания	Осмисля основни характеристики на медийния текст. Разпознава информационната бележка като медиен жанр.	Беседа. Лекция.	
4	4.	Езикови средства в масовата комуникация	Упражнение	Осмисля основни характеристики на медийния текст. Разпознава информационната бележка като медиен жанр.	Актуализация на знания, свързани с различните части на речта	
5	5.	„Стани, стани, юнак балкански“	Упражнение	Осмисля особеностите на поетическите текстове във връзка с техните послания.	Анализ на лирически текст	
6	6.	„Вятър ечи, Балкан стене“	Упражнение	Осмисля особеностите на поетическите текстове във връзка с техните послания.	Анализ на лирически текст	
7	7.	Отговор на литературен	Упражнение	Изготвя план за отговор на	Самостоятелна работа.	

		въпрос		литературен въпрос и съставя такъв в устна форма		
8	8.	Христо Ботев – живот и творческа история на „На прощаване”	Нови знания	Познава житейския път на Христо Ботев и коментира мястото на творбата в творчеството му	Лекция. Беседа.	
9	9.	Извличане и обработване на информация от научен и медиен текст	Упражнение	Осмисля и извлича информация. Коментира използваните в текста глаголни форми	Самостоятелни задачи	
10	10.	Анотация	Нови знания	Познава особеностите на анотацията. Създава текст анотация. Редактира създадения текст	Анализ на текст с цел създаване на анотация и редактиране на допуснатите грешки	
11	11.	Иван Вазов – житейски и творчески път	Нови знания	Осмисля мястото на творчеството на Вазов в българската литература	Беседа. Лекция	
12	12.	Повестта „Немили-недраги” и мястото ѝ в творчеството на Вазов	Упражнение	Познава съдържанието на повестта и жанровите ѝ особености	Беседа	
13	13.	Тест -редактиране	Контрол	Открива и отстранява правописни, пунктуационни и граматични грешки	Самостоятелна работа	
14	14.	Звукови промени в думата	Упражнение	Разпознава и поправя правописни грешки.	Самостоятелна работа	
15	15.	Наклонение на глагола. Изявително наклонение, повелително наклонение	Упражнение	Разпознава изявително и повелително наклонение и правилно ги употребява в свой текст.	Анализ на текст. Създаване на текст.	

16	16.	Описание на предметна обстановка.	Нови знания	Прави връзка между предметната обстановка и атмосферата на повествованието.	Беседа.	
17	17.	„Немили-недраги“ – I и II глава	Упражнение	Осмисля особеностите на художествения текст във връзка с посланията на творбата.	Анализ и тълкуване на художествен текст. Групови задачи.	
18	18.	Отговор на нравствен въпрос	Нови знания	Разбира същността на нравствения проблем и изработва план за отговор на нравствен въпрос	Беседа. Индивидуална работа	
19	19.	Условно наклонение	Упражнение	Уместно борави с различните наклонения и правилно използва техните форми.	Езикови упражнения.	
20	20.	Преизказни глаголни форми	Упражнение	Осмисля употребата на преизказни глаголни форми в текст и техните значения.	Анализ на текстове.	
21	21.	Наклонение на глагола. Преизказни глаголни форми	Упражнение	Осмисля употребата на преизказни глаголни форми в текст и техните значения. Разпознава наклоненията	Анализ на текстове. Самостоятелна работа	
22	22.	Глагол. Нелични глаголни	Преговор	Познава граматичните особености	Репродуктивна	

		форми		на глагола и неличните глаголни форми	беседа. Самостоятелна работа	
23	23.	„Една българка“ – I и II част	Упражнение	Осмисля образа на баба Иливица във връзка с посланията на разказа.	Анализ и тълкуване на текст.	
24	24.	Съставно сказуемо	Упражнение	Разпознава съставното сказуемо и неговите видове	Анализ на текст.	
25	25.	Обособени части в простото изречение	Упражнение	Разбира същността на обособените части и ги открива в текст	Беседа. Анализ на текст	
26	26.	„Опълченците на Шипка“	Нови знания	Открива и разпознава тропи и фигури в художествения текст	Анализ на изразни средства	
27	27.	Сложно съставно изречение	Нови знания	Разбира синтактичната същност на сложното съставно изречение и го разпознава.	Беседа. Анализ на текст.	
28	28.	„Българският език“	Упражнение	Открива и разпознава художествени изразни средства и осмисля ролята им	Лекция. Беседа.	
29	29.	Сложно съставно и сложно съчинено изречение	Упражнение	Различава сложно съставно от сложно съчинено.	Самостоятелна работа	
30	30.	„До Чикаго и назад“ – българинът в Новия свят	Нови знания	Осмисля Алековия пътепис като насочен към проблема за отношението между българското и чуждото	Лекция. Беседа.	

31	31	Сложно смесено изречение	Упражнение	Разпознава сложното смесено изречение и спазва правилата за пунктуационното му оформяне	Езикови упражнения	
32	32	„Заточеници”	Нови знания	Коментира композицията и използваните изразни средства в произведението .	Беседа. Анализ и тълкуване на художествен текст.	
33	33	Пряко, непряко и полупряко предаване на чужда реч	Упражнение	Спазва правилата за оформяне на пряката, непряката и полупряката реч	Езикови упражнения	
34	34	Правописно и пунктуационно оформяне при цитиране	Упражнение	Спазва правилата за правописно и пунктуационно оформяне при цитиране	Езикови упражнения.	
35	35	Йордан Йовков – „По жицата”	Нови знания	Осмисля посланията на творбата	Беседа. Анализ и тълкуване на художествен текст.	
36	36	Годишен преговор				